Ч. 200 Недѣля 5 (17) вересня 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль гр. кат. свять) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и Адміністрація: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лишь франкованй.

Рекламаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою
на цѣлый рôкъ 5 зр 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Наслѣдки загонистости

Заразъ въ самôмъ початку, коли Молодочехи опанували въ Чехіи ситуацію политичну и розпочали були вести т. зв. радикальну политику, можна було предвидѣти, що та ихъ политика не доведе до нѣчого, ба що навѣть може въ своихъ наслѣдкахъ стати ся шкодливою для ческого народу. Они забрали ся були насамперѣдъ зъ цѣлою енергією до усуненя давнѣйшои, староческои партіѣ, и старали ся всюды вôдобрати єй впливъ и значѣнє. То имъ и удало ся. Та й не диво: широкї масы народу не розбирають звычайно дѣяльности, бо й не суть въ силѣ ихъ предвидѣти, ихъ напередъ обчислити. Широкимъ масамъ народу импонує смѣлôсть и зухвалôсть, импонує крикъ и заколотъ и они думають, що ажь тымъ способомъ нарôдъ якійсь зазначає свою жизненнôсть и ажь такимъ способомъ може выборити собѣ всякї права и свободы. Всяка тиха дѣяльнôсть, хочь бы й якъ розумна та розважна и богата въ хосеннї наслѣдки не импонує широкимъ масамъ; она ихъ не роздражнює и длятого ихъ не одушевляє, а всякї хочь бы й найбôльшї и найхосеннѣйшї здобутки такои дѣяльности уважають тї масы за щось зовсѣмъ звычайного, за щось такого, що мусѣло само зъ себе выйти и не потребувало нѣчиєго заходу, нѣчиєго труду, отже й не єсть нѣчиєю заслугою. Тымъ то лишь способомъ дасть ся пояснити, длячого Молодочехи, такъ можна бы сказати, вôдъ разу, за однымъ замахомъ змели старочеську партію и стались панами ситуаціѣ. Они выступали противъ Старочехôвъ зъ нечуваною заѣлостею, представляли ихъ народови мало що не яко ворогôвъ народу, а на всякій случай яко людей нездôбныхъ и недбалыхъ о добро свого народу, яко такихъ, що старають ся придбати для народу лишь самї дрôбнички, а самї дивлять ся на то, щобы зъ повѣреныхъ имъ мандатôвъ зробити для себе капіталъ. Якужь дѣяльнôсть розвинули они самї, що придбали для добра свого народу и о скôлько розвитокъ єго посунули напередъ?

Вôдъ кôлькохъ лѣтъ, вôдъ коли лишь Молодочехи обняли провôдъ въ народѣ, не видко було анѣ одного якогось позитивного ихъ труду. Вѣчно лишь вели сварку, сѣяли незгоду у власнôмъ народѣ, а головною ихъ задачею здавалось бути лишь пôдбурюванє. Въ цѣлôй ихъ дѣяльности годѣ добачити якоись иншои провôднои гадки, якоись иншои цѣли, якъ лишь ту, щобы выкликати въ краю и народѣ розладъ. Остаточно довели до того, що нинѣ знесено часово въ Празѣ деякї головнї постановы конституціѣ и заведено станъ выимковый. Ото результатъ загонистости молодоческои! Обѣцювали народови грушки на вербѣ и теперь ихъ єму показали.

Прикре нинѣшне положенє въ Чехіи може бути доброю наукою для всѣхъ тыхъ, що любили доси ставити або брати собѣ за взорецъ дѣяльнôсть Молодочехôвъ. Нехай нѣхто не думає, що безвзглядна и нерозважна опозиція, що вѣчне пôдбурюванє и сѣянє незгоды може довести до цѣли, що може допомогти якомусь народови выборити собѣ тї права свободы, якихъ вôнъ добиває ся. Маємо прецѣ примѣры, що навѣть и далеко сильнѣйшї народы, якъ ческій, не могли въ той способъ осягнути своєи цѣли. А щожь сказати о слабшихъ народахъ, о такихъ народахъ, котрї анѣ пôдъ взглядомъ культурнымъ анѣ економічнымъ не змогли ще станути высоко и забезпечити собѣ истнованє? У такихъ народôвъ политика на взорецъ Молодочехôвъ може стати ся просто убійчою. То невелика штука выказувати заѣдно кривды народу и кричати: „Мы хочемо сего, мы хочемо того, намъ то належить ся!“ — а вôдтакъ вказувати на то, що нашї бажаня не сповняють ся, що нашихъ жаданъ не хоче нѣхто увзгляднити; але штука въ тôмъ, щобы дѣло такъ повести, абы прецѣ щось осягнути. На Чехахъ видимо наглядно, що не добре єсть, коли загонистї люде опанують ситуацію политичну, коли нарôдъ стане ся руководити лишь слѣпою опозиціею. Умѣреннї, спокôйнї елементы суть завсѣгды потрѣбнї и длятого не належить противъ нихъ безвзглядно выступати, не треба такъ собѣ зъ ними поступати, якъ поступили н. пр. Молодочехи зъ Старочехами: противно, у народôвъ

1)

КАЗКА

о Иванѣ-дурацѣ и єго двохъ братяхъ: Семенѣ-воинѣ и Тарасѣ-череванѣ и нѣмôй сестрѣ Маланѣ и о старôмъ чортѣ и трьохъ чортикахъ.

Написавъ Л. Толстой.

I.

Въ якôмсь царствѣ, въ якôмсь государствѣ живъ собѣ богатый селянинъ. И були у богатого селянина три сыны: Семенъ-воинъ, Тарасъ-черевань и Иванъ-дуракъ и дочка Маланя глуха и нѣма. Пôшовъ Семенъ-воинъ на вôйну, цареви служити, Тарасъ-черевань пôшовъ до мѣста до купця — торгувати, а Иванъ-дуракъ зъ дѣвкою остали ся дома працювати, горбъ наживати. Заслуживъ собѣ Семенъ-воинъ становище высоке и маєтки и оженивъ ся зъ паньскою донькою. Платня була велика и маєтки великї, а все не мôгъ звести кôнцѣ зъ кôнцями: що мужь збере, все жѣнка-панѣ рукавомъ розтрясе, все грошей нема. И приѣхавъ Семенъ-воинъ у свои маєтки доходы збирати. Писарь єму й каже: — Нема зъ чого збирати; нема у насъ нѣ худобы, нѣ снасти, нѣ коня, нѣ коровы, нѣ плуга, нѣ бороны, все треба завести — тодѣ будуть доходы. И пôшовъ Семенъ-воинъ до батька: Ты, каже, батьку, богатый, а менѣ не давъ нѣчого. Вôддѣли менѣ третю частину, я переведу у свои маєтки. Старець каже: Ты менѣ до дому не придбавъ нѣчого, за що тобѣ третю частину давати. Иванови и дѣвцѣ кривда буде. А Семенъ каже: — Атже вôнъ дуракъ, а она глуха и нѣма, чого имъ треба? Старець на то: Якъ Иванъ скаже.

А Иванъ говорить: Ну щожь, нехай бере!

Взявъ Семенъ-воинъ частину зъ дому, перевѣвъ у свои маєтки, знову поѣхавъ цареви служити.

Наживъ и Тарасъ-черевань грошей много, оженивъ ся зъ купчихою, та все єму мало було, приѣхавъ до батька и каже: — Вôддѣли менѣ мою частину. Не хотѣвъ старець и Тарасови давати частину: — Ты, каже, намъ нѣчого не дававъ, а що дома єсть, то Иванъ придбавъ. То єго зъ дѣвкою кривдити не годить ся. А Тарасъ каже: На що єму, вôнъ дурный; женити ся єму не можна, жадна не выйде, а дѣвцѣ нѣмôй такожь не треба нѣчого. Давай, каже, Иване, менѣ половину всього збôжа, я снасти брати не буду, а зъ худобы лише жеребця сивого возьму, — ты нимъ орати ще не можешь.

Засмѣявъ ся Иванъ. — Ну щожь, каже, пôду, вôддѣлю.

Вôддали и Тарасови частину. Повѣзъ Тарасъ збôже до мѣста, повѣвъ жеребця сивого, и оставъ ся Иванъ зъ одною кобылою старою по давному працювати — отця зъ матѣрю кормити.

II.

Досадно стало старому чортови, що братя при подѣлѣ не посварили ся, а розôйшли ся въ згодѣ. И закликавъ вôнъ трьохъ чортикôвъ.

— Отъ бачите, каже, три браты жиють: Семенъ-воинъ, Тарасъ-черевань и Иванъ-дуракъ. Треба бы имъ всѣмъ посварити ся, а они мирно жиють, одѣнъ зъ другимъ хлѣбомъ-сôлю дѣлять ся. Дуракъ попсувавъ менѣ всю роботу. Пôдѣть вы въ трôйку, — возьмѣть ся до нихъ трьохъ и пôдбунтуйте ихъ такъ, щобы одѣнъ другому очи выдеравъ. Можете вы таке зробити?

— Можемо, кажуть.

— Якъ же вы до того возьметесь?

— А такъ, каже, зробимо: зруйнуємо ихъ перше такъ, щобы не мали нѣчого жерти, а потôмъ звеземо ихъ до купы, то они конче посварять ся.

— Ну, ладно, каже, я виджу, вы розумѣєте своє дѣло. Отже йдѣть и не вертайте до мене скорше, поки всѣхъ трьохъ не пôдбунтуєте противъ себе, инакше я зъ всѣхъ васъ шкôру здеру.

Пôшли всѣ чортики въ болото, стали раду радити, якъ до роботы брати ся, сперечали ся, сперечали ся, — кождому хоче ся лекшу роботу выгадати и порѣшили, кинути льосъ, якій котрому достане ся. А коли хто раньше вôдъ другихъ упорає ся, щобы приходивъ другимъ помагати. Кинули чортики льосъ и назначили речинецъ, коли знову зберуть ся

слабшихъ єсть навѣть дуже хосенною рѣчею, коли провôдъ въ народѣ держать въ своихъ рукахъ люде спокôйнѣ. Бувають хвилѣ, въ котрыхъ того навѣть дуже потреба, а то хочь бы длятого, щобы нарôдъ въ спокою мôгъ сконцентрувати свои силы и попрацювати надъ собою самымъ та поставити собѣ крѣпкѣ основы до дальшои роботы. Не хочемо тымъ сказати, щобы въ народѣ не было вже нѣякои опозиціѣ. Нѣ; и то було бы хибнымъ, бо опозиція додає житя и заохоты; але опозиція повинна бути розумна и розважна, не опираюча ся лишь на тôмъ, щобы на пôдставѣ дрôбныхъ фактôвъ, фактôвъ неразъ такихъ, котрѣ якомусь народови не приносять анѣ пожитку анѣ шкоды, выкликувати розъярене въ народѣ и вражду въ краю. Того рода опозиція лишь ослаблює силы народу, выкликує въ нѣмъ знеохочене, рôвнодушнôсть, а наконець и зовсѣмъ єго розбиває. Длячого тѣ, котрымъ залежить на тôмъ, щобы якійсь нарôдъ розбити, держать зъ безвзглядною въ нѣмъ опозиціею, длячого они старають ся пôддержувати въ нѣмъ ту опозицію? Длятого, бо знають дуже добре, що того рода опозиція ослабить и розбѣє той нарôдъ скорше, якъ бы то они самѣ могли зробити. То само видимо дуже добре и на Чехахъ. Нѣмцѣ лібералы, котрымъ залежало на тôмъ, щобы Чехôвъ розбити, симпатизували завсѣгды бôльше, бодай на око, зъ Молодочехами, якъ зъ Старочехами, бо сихъ послѣднихъ уважали для себе за небезпечнѣйшихъ. Теперь мають потѣху зъ Молодочехôвъ.

Теперѣшнѣ вôдносины въ Чехахъ нехай будуть для насъ наукою. Вправдѣ на выимковый станъ въ Празѣ годѣ намъ тутъ вказувати, але надъ тою опозиціею, яка неразъ и у насъ веде ся а ще частѣйше пропаґує ся, не завадить и намъ застановити ся. Не завадить и намъ подумати надъ тымъ, чи добре єсть выступати безвзглядно противъ тыхъ спокôйнѣйшихъ у насъ елементôвъ, котрѣ видять, що иншимъ способомъ можна бôльше осягнути.

Переглядъ політичный.

Зачувати, що буковиньскій соймъ має бути скликаный при кôнци сего мѣсяця на коротку сесію въ цѣли ухваленя конверсіѣ довгу индемнізаційного.

Зъ Праги доносять: Въ льокали молодоческого клюбу зôбрало ся було вчера дванацять молодоческихъ послôвъ, мѣжь ними Едв. Ґреґръ, Вашатый и Герольдъ и радили надъ тымъ, якѣ бы предприняти кроки противъ застановленя конституціѣ. Незадовго по тôмъ явивъ ся въ тôмъ льокали комісаръ и завôзвавъ зôбраныхъ, щобы розôйшли ся та заявивъ, що льокаль має бути замкненый. По довшôй суперечцѣ послы выйшли а льокаль замкнено и запечатано.

На Смѣховѣ переходило вчера вечеромъ богато робôтникôвъ выспѣвуючи пѣснѣ робôтничѣ; поліція ихъ розôгнала и богато зъ нихъ арештувала.

Hlas Naroda обговорюючи ситуацію політичну каже: Теперь не придадуть ся на нѣщо надутѣ фразы и брехнѣ та парады гуситскѣ. Способы, якими Молодочехи пôдбурювали нарôдъ, були пустыми туманами. Ждемо и придивляємось, а зъ нами и цѣлый нарôдъ.

До Pol. Corr. доносять, що войскова орґанізація россійскои сторожи пограничнои поступила вже на стôлько, що войска того корпуса могли вже въ значнôмъ числѣ брати участь въ сегорôчныхъ маневрахъ осѣнныхъ недалеко захôдной границѣ.

Зъ Риму доносять, що тамъ зробила велике враженє вѣсть, що перша дивізія анґлійскои фльоты на Середземнôмъ мори має прибути на италіяньске побереже рôвночасно зъ гостиною россійскои фльоты въ Тульонѣ. Въ политичныхъ кругахъ римскихъ кажуть, що то не єсть лишь простый припадокъ; межи тыми фактами єсть певна звязь, особливо коли зважить ся, що зъ француской стороны розпущено вѣсть, що россійска фльота має таки остати ся на Середземнôмъ мори.

Новинки.

Львôвъ дня 16 вересня.

Ц. к. краєва Рада шкôльна именувала заступниками учителѣвъ у школахъ середныхъ: Самôйла Гелера и Алекс. Яворского для II ґімн. у Львовѣ, Віктора Гана, Евґ. Ромера и Стан. Бѣлявского для ґімназіѣ Францъ-Йосифа у Львовѣ; Володислава Терлецкого и Антона Стрѣлецкого для IV ґімн. у Львовѣ; Волод. Кмицикевича для V ґімн. у Львовѣ; Людвика Петриньского для ґімн. въ Бродахъ; Адама Волка и Осипа Тройнара въ Ярославѣ; Прокопа Мостовича, Ивана Тральку и Едмунда Цевґлевича для ґімн. у Станіславовѣ; Волод. Шихульского въ Тарновѣ, Тадея Пелчарского въ Золочевѣ, Стан. Рафаловского, Казим. Цімермана и Збигнева Щенсновича для реальнои школы у Львовѣ; Ивана Лѣтиньского въ Яслѣ; Власѣя Юрковского и о. Йосифа Сцисловского въ Бучачи. Перенесла суплєнтôвъ: Андрѣя Процика зô Львова до Сянока, Фльоріяна Ловиньского зô Станіславова до Ясла, Войтѣха Туроша зъ Сянока до Золочева, Андрѣя Мазура зъ Дрогобича до Бучача, Ив. Шифу зъ Коломыи до V ґімн. у Львовѣ, Генрика Унчовского зъ ґімназіѣ Францъ-Йосифа до школы реальнои у Львовѣ, Тадея Волиньского зо Львова до школы реальнои въ Станіславовѣ; Войтѣха Полька зъ Перемышля до Тарнова; о. Ивана Гнятовского до школы реальнои у Львовѣ, а о. Ив. Бочара до IV ґімн. у Львовѣ.

— **Кваліфікаційнѣ испыты** для учителѣвъ школъ народныхъ зачнуть ся передъ ц. к. комісією въ Тернополи дня 16 жовтня 1893. До подань треба доложити: метрику уродженя, житєпись и выказъ перечитаныхъ дѣлъ; свѣдоцтво зрѣлости, доказы дволѣтнои практики. Часъ вносити поданя до 7 жовтня с. р. Новѣ пляны наукові и пôдручники треба знати.

— **Полкъ драґонôвъ ч. 11**, що стоить залогою въ Городку, Яворовѣ, Грушевѣ и Судовôй Вишни, обходивъ, якъ звѣстно — 50 лѣтный ювілей именованя Є. В. Цѣсаря властителемъ того полку. Подчасъ послѣдныхъ маневрôвъ дня 4 с. м. переглядавъ Монархъ 6 дивізію кавалеріѣ, переѣхавъ попередъ фронтомъ єѣ, казавъ вôдтакъ прикликати до себе офіцирôвъ полку драґонôвъ ч. 11 и промовивъ до нихъ такъ: Я казавъ скликати васъ, щобы выявити свою радôсть, що вы пригадали собѣ 50 лѣтный ювілей именованя мене властителемъ сего гарного и знаменитого полку. Передовсѣмъ спосôбъ, въ якій вы обходили ювілей, урадувавъ мене и зворушивъ. Мушу вамъ то лише сказати, що полкъ сей, котрому я такъ дуже прихильный, занимає межи всѣми моими полками перворядне мѣсце, и що зъ гордостію ношу мундуръ того полку. Вкôнци дякую вамъ за гарну циґаретницю, котру вы менѣ прислали, а котру я заховаю якъ цѣнну памятку“. Ту треба пояснити, що всѣ участ-

---

въ болотѣ, — дôзнати ся, хто вправъ ся и кому йти помагати.

Прийшовъ речинець и чортики зôбрали ся пôсля умовы въ болотѣ. Стали розповѣдати, якъ у кого справа стоить. Ставъ говорити насамперѣдъ перший чортикъ—той вôдъ Семена-воина. — Моє дѣло, каже, ладить ся. Завтра, каже, мôй Семенъ прийде до батька. Стали єго товаришѣ розпытувати: — Якъ ты, кажуть, се зробивъ?

— А я, каже, насамперѣдъ навѣвъ на Семена таку вôдвагу, що вôнъ обѣцявъ ся свому цареви весь свѣтъ завоювати и царь зробивъ Семена начальникомъ, и пôславъ єго воювати индийского царя. Зôйшли ся воювати. А я тои самои ночи въ Семеновôмъ войску весь порохъ замочивъ и пôшовъ до индийского царя, зъ соломы наробивъ воякôвъ безъ числа, безъ мѣры. Побачили Семеновѣ вояки, що на нихъ зô всѣхъ сторôнъ соломянѣ вояки заходять — налякали ся. Казавъ Семенъ стрѣляти: пушки, карабины не стрѣляють. Настрашили ся Семеновѣ вояки и повтѣкали, якъ бараны. И побивъ ихъ индийскій царь. Зганьбивъ ся Семенъ — вôдобрали єму мастки и завтра хочуть єго забивати. Такъ я ще на оденъ день роботы маю: остало ся зъ темницѣ єго выпустити, щобы утѣкъ до дому. Завтра впораю ся, то вы кажѣть, кому зъ васъ двохъ приходити въ помôчь?

Ставъ и другій чортикъ, той вôдъ Тараса, розповѣдати про свои дѣла. — Менѣ, каже, помагати не треба, моє дѣло такожь добре йде, бôльше якъ тыждень не прожиє Тарасъ. Я, каже, насамперѣдъ давъ вырости єго череву и навѣвъ на него зависть. Така у него зависть на чуже добро взяла ся, що, що не побачить, все єму хоче ся купити. Накупивъ вôнъ усього безъ числа, безъ мѣры, за всѣ свои грошѣ и все ще купує. Теперь уже за позиченѣ грошѣ купує. Вже богато на плечѣ набравъ и замотавъ ся такъ, що не вымотає ся. За тыждень прийде речинець вôддавати грошѣ, а я весь єго товаръ на гнôй оберну, — не буде мôгъ заплатити и приѣде до батька.

Стали пытати и третього чортика, вôдъ Ивана: — А тобѣ добре йде?

— Та що, каже, зле менѣ йде. Наплювавъ я єму насамперѣдъ у збанокъ зъ квасомъ, щобы єго черево болѣло, и пôшовъ на єго поле, збивъ землю на камѣнь, щобы вôнъ не давъ рады. Думавъ я, що не зъоре, а вôнъ, дурный, приѣхавъ зъ плугомъ, почавъ дерти. Стогне, бо въ животѣ болить, а самъ все оре. Зломивъ я єму одну соху, — поѣхавъ вôнъ до дому, зладивъ другу, новѣ подвои пôдвязавъ и зновъ оре. Залѣзъ я пôдъ землю, ставъ лемѣша чѣпляти ся, не вдержишь нѣякъ, — налягає на соху, а лемѣшъ острый: порѣзавъ менѣ руки зовсѣмъ. Майже все зъоравъ, оденъ лише загôнъ лишивъ ся. — Приходѣть, каже, братя, поможѣть, а то якъ мы его одного не подужаємо, вся наша праця пропаде. Коли дурный остане ся та буде дальше господарити, они нужды не побачать, вôнъ обохъ братôвъ буде кормити.

Обѣцявъ ся чортикъ вôдъ Семена-воина на завтра приходити помагати, и на тôмъ чортики розôйшли ся.

III.

Зъоравъ Иванъ цѣле поле, ще лишь оденъ загôнъ оставъ ся. Приѣхавъ доорювати. Животъ єго болить, а орати треба. Заложивъ хомуты, перевернувъ соху и поѣхавъ орати. Що лишь обернувъ разъ, поѣхавъ назадъ — наче за корѣнь зачепило, тягне. А то чортикъ ногами обнявъ такъ лемѣшь и держить. — Що за бѣда! — думає Иванъ. Коренѣвъ ту не було, а отъ и є. Запхавъ Иванъ руку въ борозду, помацявъ — мягке. Схопивъ щось, вынявъ: чорне якъ корѣнь, а на корени щось рухає ся. Глянь: чортикъ живый. — Отъ тобѣ и на, каже, пакость на хрестянина!... Замахнувъ ся Иванъ, хотѣвъ о приголовокъ розбити его, та чортикъ запищавъ: — Не бий мене, каже, я тобѣ, що хочешь, зроблю.

— Щожь ты менѣ зробишь?

— Скажи тôлько, чого хочешь?

Почѣхавъ ся Иванъ. — Животъ, каже, болить мене, дашь менѣ раду?

— Дамъ, каже.

— Ну, то лѣчи.

— Нагнувъ чортикъ въ борозду, понишпоривъ, понишпоривъ кôгтями, вынявъ три корѣнцѣ вкупѣ, подавъ Иванови.

— На, каже, якъ тôлько ликнути оденъ корѣнець, всѣ болѣ устануть. Взявъ Иванъ, розôрвавъ корѣнцѣ, ликнувъ оденъ. Сейчасъ переставъ животъ болѣти.

ники ювілею одержали на памятку циґаретницю и що одну принявъ Є. В. Цѣсарь.

— **Интеліґенція въ арміяхъ.** Вôдъ коли мілітаризмъ розрôсъ ся до такои силы, якою єсть теперь и вôдъ коли пôдъ оруже покликують не поодинокихъ людей а цѣлй народы, вôдъ тогдѣ найважнѣйшою задачею управы войсковои єсть добути потрѣбне число вôдповѣдно образованыхъ офіцирôвъ и пôдофіцирôвъ. Задача се дуже тяжка, а въ деякихъ державахъ и не можлива, бо школы и заведеня войсковй можуть дати офіцирôвъ арміямъ, але не цѣлымъ масамъ людей, якъ арміѣ теперѣшнй, що числять ся на міліоны. Длятого у всѣхъ державахъ змагають до того, щобы выобразувати якъ найбôльше число фаховыхъ офіцирôвъ. Декуды, якъ у Франціи и Нѣмеччинѣ выдавано на се величезнй сумы, а мимо того число офіцирôвъ показало ся недостаточне. Се походить въ вôдси, що нинѣшнй арміѣ мусять мати крôмъ офіцирôвъ фаховыхъ ще й т. зв. засобовыхъ, т є. интеліґентныхъ людей, котрй на случай потребы могли бы перших заступити. Сего жь довôльно не зробить нѣяке правительство, бо оно зависить вôдъ ровени просвѣты въ данôмъ краю. Отже цѣлкомъ справедливй слова Мольткого, що Нѣмцямъ дали побѣду надъ Французами учителѣ. Зъ огляду на се цѣкаво, якъ представляють ся нинѣшнй мілітарнй силачѣ державы въ свѣтлѣ просвѣтнои статистики. Слѣдуючй цифры пояснять се найлѣпше:

	На 1.000 людности мали анальфабетôвъ въ 1874 р.	1887 р.	Поступъ %
Нѣмеччина	23	13	43
Австрія	492	238	52
Франція	179	124	31
Италія	526	443	16
Россія (цѣла)	779	687	12
Конґресôвка	833	822	1·2

Зъ сего видко, що Нѣмеччина выпередила всѣ иншй державы. Найгôрше стоить пôдъ тымъ взглядомъ Россія. Що до кандидатовъ на офіцирôвъ, та на 1.000 рекрутôвъ єсть въ высшою освѣтою у Франціи 26, въ Австріи 25, въ Россіи лише 3

— **Нови плащѣ войскови.** Теперѣшнй плащѣ войсковй не вôдповѣдають зъ рôжныхъ причинъ своєй цѣли, бо въ лѣтѣ суть надто теплй, въ зимѣ жь не хоронять достаточно передъ студеною На будуче мають бути заведенй плащѣ въ т. зв движимыми пôдшивками. Въ лѣтѣ будуть тй пôдшивки лежати въ маґазинѣ и воякъ буде мати лишь легкій плащь безъ пôдшивки; въ зимѣ щь пôдшивка зъ лѣпшои и теплѣйшои матеріѣ якъ дотеперѣшна, буде причѣплюватись пôдъ плащь при помочи ґузикôвъ.

— **Холера.** Дня 14 с. м. захорували: у Гвоздѣ 3 особы, Цуциловѣ 2, Делятинѣ, Надвôрѣ и Ворохтѣ по 1, въ Ясеници 2, Римановѣ 6 осôбъ, въ Коломыи 1. Выздоровѣли: въ Римановѣ 4 особы. Померли: у Гвоздѣ 2, Надвôрнѣ и Ворохтѣ по 1, Пôдлужу и Коломыи по 1, въ Римановѣ 5. Пôдозрѣнй выпадки були: въ Отиніи, Иванôвцяхъ, Бескидѣ коло Опôрця и Нагôрцяхъ малыхъ. Въ двохъ послѣдныхъ выпадкахъ стверджено холеру; за те въ Клоковичахъ не вмеръ нѣхто на холеру Pol. Corr. стверджує, що холера въ Галичинѣ вже слабне и що послѣднй великй маневры не причинили ся зовсѣмъ до розширеня епідеміѣ.

— **Зъ Бучача** пишуть: Межь бучацкими Русинами мѣщанами свитає на лѣпше, дякувати головно невтомимому трудови сотрудника мѣсцевого о. Стефанчука. Народъ горне си до рускои парохіяльнои церкви. Єсть уже добрый хоръ мѣщаньскій а незабавомъ отворить ся и читальня „Просвѣты". Отворенє єѣ заповѣдає ся дуже величаво. Выдаткôвъ читальня буде мати богато — то выпадає, щобы тй Бучачане, що займають у свѣтѣ становиска, допомогли своими лептами патріотичному дѣлу. Хто почує ся до того обовязку, нехай пришле на руки о. Стефанчука. Читальнѣ въ Бучачи конче потрѣбно.

— **Нападъ на гостинци.** Купця Мартина Слобачука въ Цуринахъ напавъ дня 9 с. м. на гостинци незнаный опришокъ, ранивъ двома выстрѣлами зъ револьверу, забравъ 45 зр. и утѣкъ. Слобачукъ померъ на другій день.

— **При праню** бѣля въ Серетѣ впала въ воду робôтниця Евдоксія Аксенѣй разомъ зъ 14-лѣтною своєю донькою и обѣ потонили ся, бо вода пôрвала ихъ

— **Новй паралєльки.** До I клясы рускои паралельнои при коломыйской ґімназіи вписало ся около 50 ученикôвъ. Крôмъ того 15 Русинôвъ записало ся до клясы польскои.

— **Сѣмь осôбъ раненыхъ.** Дня 11 с. м. вечеромъ на шляху зелѣзницѣ межи Бялою а Вадовицями коло стаціи Козы положивъ хтось на шины каменѣ и черезъ то машина и два возы за нею выскочили зъ шинъ. Прочй возы остали ся на шинахъ. Раненыхъ єсть 7 осôбъ, межи ними два вояки и кондукторъ почтовый тяжко раненй. На телеґрафічне взване приѣхали окремымъ поѣздомъ лѣкарѣ зъ Бялои и забрали раненыхъ до Бѣльска. Слѣдство ще не выкрыло виновникôвъ того нещастя.

— **Самоубійство учительки,** Доры Абрагамъ, въ Чернôвцяхъ було наслѣдкомъ нещасной любови, а не головно бѣды, якъ то перше писали мы за черновецкою Gaz. Pol. Тому 10 лѣтъ закохавъ ся въ нѣй, тогды 16-лѣтнôй дѣвчинѣ, студентъ черновецкои ґімназіѣ и присягавъ, що оженить ся зъ нею. Она тому вѣрила и любила єго. Романсъ тревавъ 10 лѣтъ. Молодець покôнчивъ тымчасомъ студіѣ медичнй у Вѣдни и осѣвъ яко лѣкарь въ полудневыхъ сторонахъ Буковины. Дора служила яко кандидатка на учительку при мѣскôй школѣ въ Чернôвцяхъ. Зô своєѣ маленькои платнѣ удержувала она матѣрь старушку, але працювала радо, бо до послѣднои хвилѣ лѣкарь дуривъ єѣ, що оженить ся зъ нею. Наразъ довѣдує ся бѣдна учителька, що єѣ милый лѣкарь оженивъ ся зъ дуже богатою панною въ Румуніѣ. Не вѣрить она тому и пише до него та пытає ся, чи то правда. А вôнъ вôдписує, ще все правда, та ще и тяжко кпить собѣ зъ неѣ. То довело дѣвчину до такои розпуки, що она позбавила себе жити заразъ по одержаню вôдповѣди.

— **Статистика паленя тѣлъ.** На загальныхъ зборахъ товариства, що ширять думки про паленє тѣлъ, представивъ голова товариства дръ Вурнвіль таку статистику паленя тѣлъ: Въ Сполученыхъ Державахъ єсть 30 стоваришень а 6 печей до паленя тѣлъ добре функціонує. Число прихильникôвъ паленя тѣлъ росте зъ кождымъ днемъ. — Анґлія: Въ Менчестрѣ выбудовано у вересни 1892 велику пѣчь въ стилю римского костела; друга така пѣчь находить ся коло Лондона. Анґлійска аристократія пôдпирає справу. — Нѣмеччина: Въ наслѣдокъ холеры въ 1892 р. отворено на ново крематорію въ Ольсдорфѣ коло Гамбурґа; сю крематорію замкнено ухвалою сенату 1891 р. Въ прускôмъ соймѣ внесено петицію о заведенє факультативного паленя тѣлъ. Въ Ґотѣ спалено 1892 р. 162 тѣлъ, а въ Ґайдельберзѣ 58 тѣлъ.— Италія має 23 крематорій, 6 мѣскихъ а 17 приватныхъ.— Въ Швайцаріи говорило ся теперь всюды о паленю тѣлъ; лишь въ Ст. Ґалленъ голосованє выпало въ некористь паленя. — Въ Швеціи и Норвеґіи функціонує кôлька крематорій. — Въ Даніи дозволено закономъ зъ 1 цвѣтня 1892 р. паленє тѣлъ. — Рôвножь въ Австріи, Голяндіи и Бельґіи справа паленя має добрй выгляды.— Въ Парижи 1892 р. спалено на выразну просьбу родинъ 159 тѣлъ (въ 1889 р. спалено 49, въ 1890 р. 121 и въ 1891 р. 134 тѣлъ).

— **Просьба.** Марія Ваваръ зъ Настасова, повѣта тернопôльского, хора на умѣ, пропала безъ вѣсте дняй 26 серпня с. р. Була убрана въ сорочку зъ господарского полотна на уставкахъ вышивану; вийшла босо, въ бѣлой спôдници и пасковатôмъ синôмъ кафтанѣ, чорнôй зъ жовтыми берегами великôй хустцѣ на головѣ; на шиѣ мала 8 шнуркôвъ простыхъ коралѣвъ и шкаплѣръ. Зôставила чоловѣка и двоє дѣтей. Єсть зросту малого зъ жовтымъ довгимъ волосемъ. Въ котрôй громадѣ явила бы ся або хто бы подибавъ єѣ уже неживу, зволить повѣдомити урядъ громадскій въ Настасовѣ, почта Микулинцѣ.

Просить его знову чортикъ: — Пусти, каже, теперь мене, я въ землю западу ся — бôльше ходити не буду.

— Ну щожь, каже, Богъ зъ тобою! И якъ тôлько сказавъ Иванъ про Бога — скочивъ чортикъ пôдъ землю, якъ камѣнь въ воду, тôлько дѣра остала ся. Засунувъ Иванъ два лишнй корѣнцѣ въ шапку и ставъ доорювати. Дооравъ загôнъ до кôнця, перевернувъ соху и поѣхавъ домôвъ. Вôдпрягъ, прийшовъ до хаты, а старшій братъ, Семенъ-воинъ, сидить зъ жѣнкою — вечеру ѣдять. Вôдобрали ему маєтки, — потайки утѣкъ зъ тюрмы и прийшовъ до батька жити.

Побачивъ Семенъ Ивана: — Я, каже, до тебе приѣхавъ жити; корми мене и жѣнку, поки нову роботу найду.

— Ну щожь, каже, жий.

Що лишь хотѣвъ Иванъ на лавку сѣсти: не подобавъ ся пани духъ вôдъ Ивана, она й каже мужеви: Не можу я, каже, зъ вонючимъ хлопомъ разомъ вечеру ѣсти.

А Семенъ-воинъ каже: — Моя панѣ каже: вôдъ тебе духъ поганый иде, ты бы въ сѣняхъ мôгъ зъѣсти.

— Ну щожь, каже, менѣ и такъ на нôчлѣгъ пора — кобылу пасти.

Взявъ Иванъ хлѣба, кафтанъ и поѣхавъ на нôчлѣгъ.

(Дальше буде).

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 16 вересня. Pol. Corr. довѣдуєсь, що Архікн. Францъ Фердинандъ має 14 жовтня вертати зъ НовогоЙорку до Европы черезъ Анґлію, де поступить до анґлійскои королевои и подякує єй за щире принятє, якогс зазнавъ въ анґлійскихъ кольоніяхъ. — Приѣхавъ тутъ кн. Карнотъ а на двôрци повитавъ єго Є. Вел. Цѣсарь.

Ґренобль 16 вересня. Въ похоронѣ ґен. Мірібеля взяли участь полковникъ Пісторъ въ заступствѣ президента Карнота и россійскій повномочникъ войсковый ґен. Фредеріксъ.

Буеносъ-Аіресъ 16 вересня. Фльота ворохобниковъ розпочала оногды огонь на форты коло Ріо-Янейро и бомбардувала мѣсто до 5 год. вечеромъ. Вчера розпочала була знову огонь и ворохобники хотѣли дôстати ся на берѣгъ, але ихъ недопущено до того. Войско на суши стоить по сторонѣ президента Пейзота.

Новый-Йоркъ 16 вересня. Нов.-йоркскій Herald доносить, що ворохобники побили правительственне войско коло Бає в провінціи Ріо-Ґранде де Суль.

Петербургъ 16 вересня. Зъ Риґи доносять, що вийшло розпорядженє, пôсля котрого розправы въ цѣли осягненя степенѣвъ ученыхъ въ университетѣ въ Дорпатѣ мусять вôдбувати ся въ россійскôмъ языцѣ.

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій

ИНСЕРАТЫ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.